

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 20.10.2020
Sayı: 3021

35777

D. Müsavat Dervişoğlu
İzmir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda arz edilen soruların T.C. Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını Anayasanın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca saygılarımla arz ederim.

D. Müsavat Dervişoğlu
İzmir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkan Vekili

Türkiye'nin Huawei ve diğer Çin menşeli teknoloji şirketlerine artan oranda bağımlılığının NATO müttefiki Türkiye ile askeri iş birliğini zora sokabileceğine ve Çin şirketlerinin müşterilerine ilişkin bilgileri Çin Halk Cumhuriyeti ile paylaştığına ilişkin bilgiler açık kaynaklarda dile getirilmekte ve bu durumun ulusal güvenlik perspektifinden çeşitli sorunlara neden olabileceğini ileri sürülmektedir.

Bunun yanı sıra, son zamanlarda yayımlanan birçok akademik çalışma Türkiye ve Çin arasında gittikçe güçlenen bir otoriteryen işbirliği mekanizmasının varlığına işaret etmektedir. Çin ve Rusya gibi devletler, şahsi pragmatik motivasyonları doğrultusunda hedef ülkelerle politik ve ekonomik ilişkiler kurma yolunu tercih etmekte ve bu vesile ile hedef ülkeler nezdinde kendi nüfuzlarını artırma ve Batı ile olan ilişkilerini zayıflatma amacı taşımaktadırlar. Bahse konu metodun uygulanmasını binaen, günün sonunda otoriter devletler ile yoğun ilişki kuran hedef ülke demokratik değerlerden uzaklaşmaktadır.

Özellikle son yıllarda hükümet tarafından lanse edilen büyük projelerin çoğunda Çin firmalarının aktif dahli ve bahse konu ilişkilerde Çin tarafının süregelen avantajlı konumu Türkiye'nin otoriter Çin rejimi ile olan ilişkilerinin yeniden değerlendirilmesini gerektirmektedir. Örneğin, açık kaynaklardan elde edilen bilgiler uyarınca, altı Çin şirketi, oluşturdukları fonla Üçüncü Boğaz Köprüsü ve Kuzey Marmara Otoyolu'nun %51'ini satın almıştır. Benzer şekilde bir Çin lojistik firması, Türkiye'nin kuzeybatı sahilinde yer alan ve Türkiye ile Avrupa arasında stratejik bir nokta olan Kumport Terminali'nin yüzde 48'lik hissesini 940 milyon dolara satın almıştır. Bunun yanı sıra, açık kaynaklardan elde edilen bilgiler uyarınca, geçtiğimiz günlerde Türkiye ve Çin Merkez Bankaları arasında geçen yıl imzalanan ve dış ticaretin yerel para birimleri ile finansmanının teşvik edilmesini amaçlayan swap anlaşması kapsamında VakıfBank, ICBC Turkey ile birlikte ilk işlemini gerçekleştirmiştir.

Tel.: +90312 420 26 57 - +312 420 26 58

Faks: +312 420 23 97

Cep Tel.: 0533 593 93 35

e-posta: musavat.dervisoglu@tbmm.gov.tr

Adres: Ana Bina İYİ Parti Grup Başkanlığı TBMM-ANKARA

Yukarıda açıklanan hususlar uyarınca, Çin ile Türkiye arasındaki devletlerarası ilişkinin politik sonuçlarına ilişkin aşağıdaki soruları yöneltme zarureti hâsıl olmuştur:

- 1- İçinde bulunulan ve Cumhuriyet tarihinin en büyük ve yıkıcı ekonomik krizi olarak değerlendirilen süreçte Çin Halk Cumhuriyeti ile ekonomik alanda kurulan ilişkilerin, Türkiye Cumhuriyeti'nin iç ve dış politikada manevra kabiliyetini kısıtlayan bir etkisi olup olmadığına ilişkin bir çalışma yapılmış mıdır?
- 2- Hükümet politikalarında Çin zulmüne uğrayan Uygur Türklerinin maruz kalmış olduğu zulme yer verilmemesinin sebebi, Çin ile kurulmuş olan ekonomik ilişkiler midir?
- 3- Çin ile kurulmuş olan işbirliği mekanizmalarına ilişkin anlaşmaların ekonomik, teknolojik ve askeri alanlar da dâhil olmak üzere tüm bileşenleri dikkate alındığında, ulusal güvenlik açısından tehdit oluşturabilecek uygulamalara ilişkin önlemler alınmış mıdır? Eğer alındıysa bu önlemler nelerdir?
- 4- Kullanıcı bilgilerini Çin hükümeti ile paylaştığı söylenen uygulamalara ilişkin herhangi araştırma yahut soruşturma yürütülmekte midir?